

Рис. 2. Пропалювачі і виконані ними округлі канали в пінопласті

При повороті вигнутого кінця U-подібного жала на 90° відносно його двох прямих дротин, закріплених до зйомників струму (рис. 2), утворювали кільце (одне чи два як спіраль), яке при русі інструменту в глибині стінки моделі пропалює канал шириною 5-8 мм і більше, а два кінці дроту слідуєть один за одним і утворюють вздовж поверхні моделі щілину товщиною до 1 мм, яку заклеювали паперовою чи полімерною стрічкою (скотч), або клинковою скалкою з пінопласту. До ручки інструменту кріпили ролик, що котиться по поверхні моделі, спрощував виконання каналу згідно вигинів поверхні моделі. Згоряння – знешкодження газів за межами форми значно знижує витрати на вентиляцію, кардинально покращує умови праці в ливарному цеху та дає екологічний ефект зниження забруднення навколишнього середовища.

Дорошенко В.С.
(ФТІМС НАН України, м. Київ)
**ПРО ПУЛЬСУЮЧИЙ ХАРАКТЕР ТИСКУ ГАЗІВ В ЛИВАРНІЙ
ФОРМІ ПРИ ГАЗИФІКАЦІЇ МОДЕЛІ**
E-mail: doro55v@gmail.com

Спосіб лиття металу за газифікованими моделями (ЛГМ) винайдено на початку п'ятдесятих років канадським скульптором А. Вайланкуром (en.wikipedia.org/), запатентовано Г. Шройером (1958), а виконання способу в формах з піску без зв'язувального компонента почалося з патенту Х. Нелліна (1960). Попри низку безумовних переваг, ЛГМ має недолік щодо підвищення і

пульсації тиску газу у формі (рис. 1) при заливанні її металом, що нерідко у недосвідчених ливарників призводить до виплесків металу з ливникової системи. Цей феномен газифікації досліджено В.С. Шуляком і О.Й. Шинським.

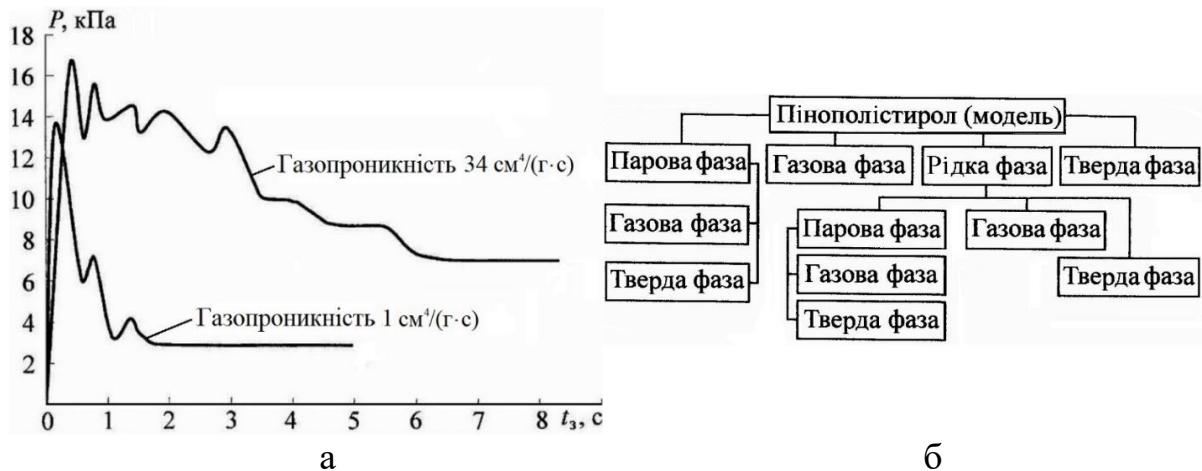

Рис. 1. Пульсація тиску газу у формі при різній газопроникності покриття моделі при заливанні металу з $T = 1120 \text{ }^\circ\text{C}$ (а) та схема фазових перетворень при термодеструкції моделі при заливанні металу (б) (за В.С. Шуляком)

Така пульсація газу збільшується при введенні у модель чи форму окисників для окислення газів від газифікації моделі. Тому для стабільного зниження тиску газів у формі слід ретельно підбирати і встановлювати трубчасті випори з відповідними каналами в моделі для зниження надмірного тиску газу та створювати нові способи знешкодження чи спалювання нагрітих газів за межами форми для запобігання забруднення повітря цеху і піску форми.

Дорошенко В.С.
(ФТІМС НАН України, м. Київ)
ПРО БІОНІЧНИЙ ДИЗАЙН ВИЛИВКІВ З ВИСОКОМІЦНОГО ЧАВУНУ
E-mail: doro55v@gmail.com

Біонічний дизайн полягає у використанні природи як приклад для дизайну конструкцій. Компанія GF Casting Solutions (Швейцарія) має досвід такого дизайну для зниження ваги виливків складних конструкцій, що мають тонкі стінки, проте залишаються жорсткими і довговічними [1]. Для вантажних авто-